

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри міжнародної
економіки та туризму

Протокол № ____ від “ _____ ” 201_ р.
Зав. кафедри

_____ О.Б. Чернега

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

Галузь знань 0305 «Економіка і підприємництво»
(шифр і назва)

спеціальність 6.030503 «Міжнародна економіка»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

навчально-науковий інститут економіки та підприємництва
(назва)

2016 – 2017 навчальний рік

Розробники: Скляр Н.М. старший викладач кафедри міжнародної економіки та туризму, к.е.н.

© Скляр Н.М., 2016

© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2016

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Обов'язкова для студентів спеціальності 6.030503 «Міжнародна економіка»	
Загальна кількість годин – 150	Семестр	
		9 -й
	Лекції	
		8 год.
	Практичні, семінарські	
		6 год.
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
		136 год.
	Вид контролю: екзамен	

2.Ціль та завдання дисципліни

Ціль - отримання системних знань щодо прийняття і виконання управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), а також набуття навичок їх практичного використання.

Завдання: розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку; вироблення навичок розроблення та реалізації стратегічних та тактичних планів у сфері ЗЕД; організація ЗЕД; мотивація персоналу, контроль, діагностування та регулювання ЗЕД; здійснення оцінювання та управління ризиками ЗЕД; вироблення ефективних управлінських рішень у сфері ЗЕД; формування системи інформаційного забезпечення ЗЕД; управління транснаціональними компаніями; здійснення антикризового управління у сфері ЗЕД.

2. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до організації та планування зовнішньоекономічної діяльності												
Тема 1. Теоретичні засади управління ЗЕД							16	1	0,5			14,5
Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні							18	1	0,5			16,5
Тема 3. Планування і прогнозування у сфері ЗЕД							18	1	0,5			16,5
Тема 4. Організація закордонної виробничо-господарської діяльності великих та малих підприємств та співпраці із закордонними посередниками							18	1	0,5			16,5
Разом за змістовим модулем 1							70	4	2			64
Змістовий модуль 2. Управлінські рішення в зовнішньоекономічній діяльності												
Тема 5 Кадрова політика та мотивація працівників у сфері ЗЕД							20	1	1			18
Тема 6. Контроль, діагностування та регулювання зовнішньоекономічної діяльності							20	1	1			18
Тема 7. Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД. Види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття							20	1	1			18
Тема 8. Ризики при прийнятті рішень в зовнішньоекономічній діяльності та антикризовий менеджмент ЗЕД							20	1	1			18
Разом за змістовим модулем 2							80	4	4			72
Усього годин							150	8	6			136

3. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до організації та планування зовнішньоекономічної діяльності		
1	Семінар – розгорнута бесіда Теоретичні та правові основи управління ЗЕД в Україні. Суб'єкти та об'єкти експортно-імпорتنих операцій	0,5
2	Семінар – дискусія Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	0,5
3	Семінар з виконанням практичних задач Планування та прогнозування в зовнішньоекономічній діяльності	0,5
4	Семінар запитань і відповідей Сутність та необхідність організації закордонної виробничо-господарської діяльності малих, середніх та великих підприємств. Особливості організації співпраці із закордонними посередниками	0,5
Змістовий модуль 2. Управлінські рішення в зовнішньоекономічній діяльності		
5	Семінар – розгорнута бесіда Принципи та напрямки управління людськими ресурсами, задіяними в реалізацію ЗЕД підприємства. Корпоративна культура та бізнес-етика при зовнішньоекономічній діяльності	1
6	Семінар з виконанням практичних задач Контроль і діагностування ефективності здійснення ЗЕД.	1
7	Семінар запитань і відповідей Види методів менеджменту у ЗЕД. Механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення	1
8	Семінар з виконанням ситуаційних завдань Управління внутрішніми та зовнішніми ризиками при прийнятті рішень у ЗЕД. Основні напрямки антикризового менеджменту ЗЕД.	1

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації та складання на її підставі аналітичних довідок.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до організації та планування зовнішньоекономічної діяльності			
Семінар з виконанням практичних задач Тема 1. Теоретичні та правові основи управління ЗЕД в Україні. Суб'єкти та об'єкти експортно-імпортних операцій	14,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, причини, принципи здійснення ЗЕД; функції зовнішньоекономічної сфери; поняття об'єктів та суб'єктів ЗЕД, їх права; види і форми зовнішньоекономічних зв'язків; сучасна трансформація зовнішньоекономічних зв'язків. Джерела [1,4,9,13,27]. 2. Самотестування. 3. Практичні завдання щодо впливу міжнародного регулювання на зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів ЗЕД	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	16,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: характеристика, принципи, цілі та методи. системи регулювання ЗЕД; національне та наднаціональне регулювання ЗЕД; структура і компетенції органів державного регулювання ЗЕД в Україні, фактори впливу на платіжний баланс та його державне регулювання. Джерела [1,4,9,13,27]. 2. Самотестування. 3. Розрахунок основних показників розвитку зовнішньоекономічного сектора України. Вирішення ситуаційних завдань.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 3. Планування та прогнозування в зовнішньоекономічній діяльності	16,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: планування ЗЕД; сутність планування ЗЕД; принципи та види планування ЗЕД; стратегічне планування ЗЕД і прогнозування у сфері ЗЕД; бюджетне планування ЗЕД; планування грошових потоків в ЗЕД; особливості бізнес-планування міжнародних інвестиційних проектів; основні форми проектування організацій, задіяних у ЗЕД Джерела [1,2,4,9,13,17,19,27,29]. 2. Самотестування. 3. Практичні завдання щодо розробки стратегічного плану та прогнозування в ЗЕД	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань і відповідей. Тема 4. Сутність та необхідність організації закордонної виробничо-господарської діяльності малих, середніх та великих підприємств. Особливості організації співпраці із	16,5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Організація закордонної виробничо-господарської діяльності великих, малих та середніх підприємств; особливості організації співпраці із закордонними посередниками: простими посередниками, комісіонерами, консигнаторами, торговими агентами, збутовими посередниками Джерела [1,4,9,13,27]. 2. Самотестування. 3. Підготовка порівняльно-аналітичної таблиці з особливостями моделей закордонної діяльності різних типів підприємств.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка порівняльно-аналітичної таблиці

закордонними посередниками			
Разом змістовий модуль 1	26/46		
Змістовий модуль 2. Управлінські рішення в зовнішньоекономічній діяльності			
Семінар з виконанням ситуаційних завдань Тема 5. Принципи та напрямки управління людськими ресурсами, задіяними в реалізацію ЗЕД підприємства. Корпоративна культура та бізнес-етика при зовнішньоекономічній діяльності	18	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: принципи та напрямки управління людськими ресурсами, задіяними в реалізацію ЗЕД підприємства; вплив корпоративної культури та бізнес-етики підприємства на взаємодію з іноземними контрагентами; мотивація працівників у сфері ЗЕД; роль етики у забезпеченні ЗЕД; кадрова політика у ЗЕД Джерела [1,4,9,13,27]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом вирішення ситуаційних завдань відносно управління людськими ресурсами у ЗЕД	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання ситуаційних завдань
Семінар з виконанням практичних задач Тема 6. Контроль і діагностування ефективності здійснення ЗЕД.	18	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність, принципи, види та етапи контролю ЗЕД; діагностування ефективності здійснення ЗЕД; форми та інструменти регулювання ЗЕД фірми Джерела [1,4,9,13,27]. 2. Самотестування. 3. Практичні завдання щодо контролюючих функцій на різних рівнях управління ЗЕД.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань і відповідей. Тема 7. Види методів менеджменту у ЗЕД. Механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення	18	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття; методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД; механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення; оптимізація управлінських рішень у ЗЕД Джерела [1,4,9,13,27]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом вирішення ситуаційних завдань відносно прийняття управлінських рішень у ЗЕД	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання ситуаційних завдань
Семінар з виконанням ситуаційних завдань Тема 8. Управління внутрішніми та зовнішніми ризиками при прийнятті рішень у ЗЕД. Основні напрямки антикризового менеджменту ЗЕД.	18	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ризики при прийнятті рішень у ЗЕД; антикризовий менеджмент ЗЕД; стадіальні кризи у світовій економіці та їх вплив на ЗЕД підприємств; інструментарій запобігання кризовим явищам у ЗЕД Джерела [1,2,4,9,13,17,19,27,29]. 2. Самотестування. 3. Самоперевірка знань шляхом вирішення ситуаційних завдань відносно прийняття антикризових рішень в ЗЕД	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання ситуаційних завдань
Разом змістовий модуль 2	72		
Разом	136		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні						Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1. Знання теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності, а саме: основи законодавства України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності; особливості зовнішньоекономічної діяльності, форми, напрями і методи її організації							+					+
2. Знання теоретичних засад рівнів та інструментів регулювання зовнішньоекономічною діяльністю							+					+
3. Розуміння методів управління зовнішньоекономічною діяльністю та методологічних підходів до аналізу і оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	+					+	+	+		+		+
4. Уміння виявляти можливі ризики здійснення ЗЕД і визначати заходи запобігання ним	+	+			+			+		+	+	
5. Уміння розробляти стратегію виходу підприємства на зовнішні ринки та застосовувати механізми й інструменти управління зовнішньоекономічною діяльністю		+	+			+				+	+	+
6. Здатність самостійно розраховувати показники і проводити аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності	+	+		+	+		+	+	+		+	
7. Здатність контролювати, діагностувати та планувати ЗЕД підприємства	+			+	+		+	+	+	+		+

8. Стиль викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення

екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2	3				5
Тема 2	2	3				5
Тема 3	2	3				5
Тема 4	2	2	2		5	11
Разом змістовий модуль 1	8	11	2		5	26
Змістовий модуль 2						
Тема 5	2	2				4
Тема 6	2	3				5
Тема 7	2	2	1			5
Тема 8	2	3			5	10
Разом змістовий модуль 2	8	10	2		5	24
Разом						50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в

	розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гетьман, О.О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман: підручник для вузів за ред. д.е.н., проф. Багрової. – К., Центр навчальної літератури, 2008. – 368 с.
2. Гребельник, О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [Текст] підручник.-К.: Центр учбової літератури, 2008.- 432 с.
3. Дідківський, М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
4. Зінь, Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студ. вищ. навч. закл. . - К.:Кондор, 2009 . - 431 с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : Навч. посібник/За ред.. І.І. Дахна.-К.: Центр навч. Літ-ри, 2006.-360 с.
6. Зовнішньоекономічний менеджмент : навч. посіб. / Дахно І. І. [та ін.] - К.: ЦУЛ, 2012. - 568 с.

7. Торгова, Л. В. Основи зовнішньоекономічної діяльності : практикум для студ. вищ. навч. закл. . - Л.: Новий Світ-2000, 2007 . - 220 с.
8. Кириченко, О.А. Менеджмент ЗЕД: [Текст] /Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2008.-254 с.
9. Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник; Міністерство освіти і науки України.– К.: КНТЕУ, 2010.- 470с.
10. Міжнародний менеджмент: Навч. посібник / Під ред. О.Б.Чернеги. -К.:ЦНЛ, 2009. – 592 с.
11. Міжнародна економічна діяльність України: стан та тенденції розвитку: монографія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України; О.Б.Чернега [та ін.]; наук. ред. О.Б.Чернега. – Донецьк: ООО «Східний видавничий дім», 2012. – 403с.
12. Міжнародний менеджмент інноваційної діяльності: підручник /[І.Г.Бабець, Ю.В. Полякова, О.А. Мокій, С.В.Цвілій, Н.М. Скляр та ін.] / за заг. ред. І.Г.Бабець, А.І. Мокія.- Запоріжжя: Кругозір, 2016.- 496 с.
13. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / І. О. Піддубний, І.Е. Астахова, Л. М. Бондаренко та ін. / за редакцією проф. І. О. Піддубного. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 252 с.
14. Новицкий, В.Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг [Текст] / В.Е. Новицкий . – К.: Либра, 2008. – 564 с.
15. Основи зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. - К.: Персонал, 2009 . - 316 с.
16. Передерій, О.С. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб.- К.: Знання, 2008.- 264с. – (Вища освіта ХХІ століття).
17. Семенов, А. А. Міжнародний менеджмент : метод. рек. з вивч. дисц. для студ. ден. і заоч. форми навч. / А.А. Семенов – Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. – 130 с.
18. Управління зовнішньоекономічною діяльністю : навч. посібн. / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Кредісова. – 2-е вид., допов. – К. : ВІРА-Р, 2002. – 550 с.
19. Юхименко П.І., Гацька Л.П., Півторак М.В. та ін.. Міжнародний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.

Допоміжна

20. Бочарова Ю.Г. Діагностики зовнішньоторговельної діяльності України // Торгівля і ринок України: темат. зб. наук. праць. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. – Т. 1. – Вип. 34. – С. 137-147.
21. Бочарова Ю.Г. Мониторинг конкурентных позиций и оценка эффективности стратегий украинских предприятий на товарных рынках стран ЕС / Ю.Г. Бочарова, О.В. Озаріна // Устойчивое развитие: международный журнал. – Варна: Евро-Експерт ЕООД, 2013. - №10. – С.86-91.
22. Захарченко, В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. / Захарченко В. І. - К. : ЦУЛ, 2012. - 448 с. Ілляшенко, С.М. Інноваційний менеджмент: підручник / С.М. Ілляшенко. – Суми: Ун. кн., 2010. – 334 с.
23. Макогон Ю. В. Международный менеджмент : курс лекц/ Ю. В. Макогон,

Т. В. Орехова. – Донецк : Дон НУ, 2003. – 277 с.

24. Міжнародний бізнес: теорія і практика : монографія / Н. М. Лисиця, Я. О. Полякова, Л. В. Базалієва та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 140 с.

25. Михайлова Л. І. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / Л. І. Михайлова, О. Ю. Юрченко, Ю. І. Данько. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 200с.

26. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для сам ост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.

27. Рясних, Є.Г. Основи фінансового менеджменту / Є.Г. Рясних. – К.: Академвидав, 2010. – 336 с.

28. Чугаєнко Ю. Економічна дипломатія в системі управління зовнішньоекономічною діяльністю держави / Ю. Чугаєнко // Актуальні проблеми економіки. –2013. –№3 (141). –С.59–70

Інформаційні ресурси

29. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. Документ 959-12, остання редакція від 01.06.2012. База даних «Законодавство України» // Режим доступу: < <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>>

30. Закон України «Про регулювання товарообмінних операцій в галузі зовнішньоекономічної діяльності» // [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №5-6. Документ 351-14, остання редакція від 31.03.2009 // База даних «Законодавство України» // Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/351-14>>.

31. Митний кодекс України від 13.03.2012. Документ 4495-17 [Електронний ресурс]: База даних «Законодавство України» // Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/ed20120313/paran2#n2>>.

32. Податковий кодекс України // [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №13-14, 15-16, 17. Документ 2755-17. База даних «Законодавство України» // Режим доступу: <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>>.

33. Інтернет портал для управлінців // [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://www.management.com.ua>>.

34. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку // [Електронний ресурс] // Режим доступу: <<http://unctad.org>>.

35. Річні звіти суб'єктів господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.

36. Світова організація торгівлі. – Режим доступу : www.wto.org.

37. Центр зовнішньоекономічних зв'язків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.biz-center.ua.